

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇ ಮಹಾರಾಜೇ ದಶರಥೇ ಚ ಪ್ರಣಯಂ ರಕ್ಷಿತುಮನುರುಂಧತಃ
ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪುರವಾಸಿನಃ ಪ್ರತಿ ಪುರೇ ನಿವರ್ತನಾಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ,
ಪೌರಾಣಾಂ ವೃದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಪುರೇ
ನಿವರ್ತಿತುಮಾಗ್ರಹಸ್ತೈಃ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ತಮಸಾತಟೇ ಗಮನಂ

ಅನುರಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ |
ಅನುಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಯಾಂತಂ ತಂ ವನವಾಸಾಯ ಮಾನವಾಃ || 2.45.1 ||

ನಿವರ್ತಿತೇಽತೀವ ಬಲಾತ್ ಸುಹೃದ್ಧರ್ಮೇಣ ರಾಜನಿ |
ನೈವ ತೇ ಸನ್ನ್ಯವರ್ತಂತ ರಾಮಸ್ಯಾನುಗತಾ ರಥಂ || 2.45.2 ||

ಅಯೋಧ್ಯಾನಿಲಯಾನಾಂ ಹಿ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಮಹಾಯಶಾಃ |
ಬಭೂವ ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಇವ ಪ್ರಿಯಃ || 2.45.3 ||

ಸ ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಸ್ತಾಭಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಸ್ತದಾ |
ಕುರ್ವಾಣಃ ಪಿತರಂ ಸತ್ಯಂ ವನಮೇವಾನ್ವಪದ್ಯತ || 2.45.4 ||

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಸಸ್ನೇಹಂ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪ್ರಪಿಬನ್ನಿವ |
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಸಸ್ನೇಹಂ ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ ಇವ || 2.45.5 ||

ಯಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಬಹುಮಾನಶ್ಚ ಮಯ್ಯಯೋಧ್ಯಾನಿವಾಸಿನಾಂ |
ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಭರತೇ ಸಾ ವಿಧೀಯತಾಂ || 2.45.6 ||

ಸ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಚಾರಿತ್ರಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಃ |
ಕರಿಷ್ಯತಿ ಯಥಾವದ್ ವಃ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ || 2.45.7 ||

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧೋ ವಯೋಬಾಲೋ ಮೃದುವೀರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಃ |
ಅನುರೂಪಃ ಸ ವೋ ಭರ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಭಯಾಪಹಃ || 2.45.8 ||

ಸ ಹಿ ರಾಜಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತೋ ಯುವರಾಜಃ ಸಮೀಕ್ಷಿತಃ |
ಅಪಿ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ವೋ ಭರ್ತೃಶಾಸನಂ || 2.45.9 ||

ನ ಸಂತಪ್ಯೇದ್ ಯಥಾ ಚಾಸೌ ವನವಾಸಂ ಗತೇ ಮಯಿ |
ಮಹಾರಾಜಸ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯೋ ಮಮ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ || 2.45.10 ||

ಯಥಾ ಯಥಾ ದಾಶರಥಿರ್ದರ್ಮಮೇವಾಶ್ರಿತೋ ಭವೇತ್ |
ತಥಾ ತಥಾ ಪ್ರಕೃತಯೋ ರಾಮಂ ಪತಿಮಕಾಮಯನ್ || 2.45.11 ||

ಬಾಷ್ಟೇಣ ಪಿಹಿತಂ ದೀನಂ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ |
ಚಕರ್ಷೇವ ಗುಣೈರ್ಬದ್ಧಂ ಜನಂ ಪುರನಿವಾಸಿನಂ || 2.45.12 ||

ತೇ ದ್ವಿಜಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಂ ವೃದ್ಧಾ ಜ್ಞಾನೇನ ವಯಸೌಜಸಾ |
ವಯಃಪ್ರಕಂಪಶಿರಸೋ ದೂರಾದೂಚುರಿದಂ ವಚಃ || 2.45.13 ||

ವಹಂತೋ ಜವನಾ ರಾಮಂ ಭೋ ಭೋ ಜಾತ್ಯಾಸ್ತುರಂಗಮಾಃ |
ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ನ ಗಂತವ್ಯಂ ಹಿತಾ ಭವತ ಭರ್ತರಿ || 2.45.14 ||

ಕರ್ಣವಂತಿ ಹಿ ಭೂತಾನಿ ವಿಶೇಷೇಣ ತುರಂಗಮಾಃ |
ಯೂಯಂ ತಸ್ಮಾನಿವರ್ತಧ್ವಂ ಯಾಚನಾಂ ಪ್ರತಿವೇದಿತಾಃ || 2.45.15 ||

ಧರ್ಮತಃ ಸ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವೀರಃ ಶುಭದೃಢವ್ರತಃ |
ಉಪವಾಹ್ಯಸ್ತು ವೋ ಭರ್ತಾ ನಾಪವಾಹ್ಯಃ ಪುರಾದ್ ವನಂ || 2.45.16 ||

ಏವಮಾರ್ತಪ್ರಲಾಪಾಂಸ್ತಾನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ ಪ್ರಲಪತೋ ದ್ವಿಜಾನ್ |
ಅವೇಕ್ಷ್ಯ ಸಹಸಾ ರಾಮೋ ರಥಾದವತತಾರ ಹ || 2.45.17 ||

ಪದ್ಭ್ಯಾಮೇವ ಜಗಾಮಾಥ ಸಸೀತಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ |
ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಪದನ್ಯಾಸೋ ರಾಮೋ ವನಪರಾಯಣಃ || 2.45.18 ||

ದ್ವಿಜಾತೀನ್ ಹಿ ಪದಾತೀಂಸ್ತಾನ್ ರಾಮಶ್ಚಾರಿತ್ರವತ್ಸಲಃ |
ನ ಶಶಾಕ ಘೃಣಾಚಕ್ಷುಃ ಪರಿಮೋಕ್ಷುಂ ರಥೇನ ಸಃ || 2.45.19 ||

ಗಚ್ಛಂತಮೇವ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಂ ಸಂಭ್ರಾಂತಮಾನಸಾಃ |
ಊಚುಃ ಪರಮಸಂತಪ್ತಾ ರಾಮಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ದ್ವಿಜಾಃ || 2.45.20 ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಕೃತ್ಸ್ಮೇತತ್ ತ್ವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮನುಗಚ್ಛತಿ |
ದ್ವಿಜಸ್ಕಂಧಾಧಿರೂಢಾಸ್ತ್ವಾಮನಯೋಽಪ್ಯನುಯಾಂತ್ವಮೀ || 2.45.21 ||

ವಾಜಪೇಯಸಮುತ್ಥಾನಿ ಚೈತ್ರಾಣೈತಾನಿ ಪಶ್ಯ ನಃ |
ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಪ್ರಯಾತಾನಿ ಮೇಘಾನಿವ ಜಲಾತ್ಯಯೇ || 2.45.22 ||

ಅನವಾಪ್ತಾತಪತ್ರಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಸಂತಾಪಿತಸ್ಯ ತೇ |
ಏಭಿಶ್ಚಾಯಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಃ ಸ್ವೈಶ್ಚೈತ್ಯರ್ವಾಜಪೇಯಕೈಃ || 2.45.23 ||

ಯಾ ಹಿ ನಃ ಸತತಂ ಬುದ್ಧಿವೇದಮಂತ್ರಾನುಸಾರಿಣೀ |
ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಸಾ ಕೃತಾ ವತ್ಸ ವನವಾಸಾನುಸಾರಿಣೀ || 2.45.24 ||

ಹೃದಯೇಷ್ಟವತಿಷ್ಠಂತೇ ವೇದಾ ಯೇ ನಃ ಪರಂ ಧನಂ |
ವತ್ಸ್ಯಂತ್ಯಪಿ ಗೃಹೇಷ್ಟೇವ ದಾರಾಶ್ಚಾರಿತ್ರರಕ್ಷಿತಾಃ || 2.45.25 ||

ಪುನರ್ನ ನಿಶ್ಚಯಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತ್ವದ್ಗತೌ ಸುಕೃತಾ ಮತಿಃ |
ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮವ್ಯಪೇಕ್ಷೇ ತು ಕಿಂ ಸ್ಯಾದ್ ಧರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಂ || 2.45.26 ||

ಯಾಚಿತೋ ನೋ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಹಂಸಶುಕ್ಲಶಿರೋರುಹೈಃ |
ಶಿರೋಭಿನಿಭೃತಾಚಾರ ಮಹೀಪತನಪಾಂಸುಲೈಃ || 2.45.27 ||

ಬಹೂನಾಂ ವಿತತಾ ಯಜ್ಞಾ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಯ ಇಹಾಗತಾಃ |
ತೇಷಾಂ ಸಮಾಪ್ತಿರಾಯತ್ತಾ ತವ ವತ್ಸ ನಿವರ್ತನೇ || 2.45.28 ||

ಭಕ್ತಿಮಂತೀಹ ಭೂತಾನಿ ಜಂಗಮಾಜಂಗಮಾನಿ ಚ |
ಯಾಚಮಾನೇಷು ತೇಷು ತ್ವಂ ಭಕ್ತಿಂ ಭಕ್ತೇಷು ದರ್ಶಯ || 2.45.29 ||

ಅನುಗಂತುಮಶಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಮೂಲೈರುದ್ಧತವೇಗಿನಃ |
ಉನ್ನತಾ ವಾಯುವೇಗೇನ ವಿಕ್ರೋಶಂತೀವ ಪಾದಪಾಃ || 2.45.30 ||

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾಹಾರಸಂಚಾರಾ ವೃಕ್ಷೈಕಸ್ಥಾನನಿಶ್ಚಿತಾಃ |
ಪಕ್ಷಿಣೋಽಪಿ ಪ್ರಯಾಚಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಂ || 2.45.31 ||

ಏವಂ ವಿಕ್ರೋಶತಾಂ ತೇಷಾಂ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ನಿವರ್ತನೇ |
ದದೃಶೇ ತಮಸಾ ತತ್ರ ವಾರಯಂತೀವ ರಾಘವಂ || 2.45.32 ||

ತತಃ ಸುಮಂತ್ರೋಽಪಿ ರಥಾದ್ ವಿಮುಚ್ಯ
ಶ್ರಾಂತಾನ್ ಹಯಾನ್ ಸಂಪರಿವರ್ತ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ |
ಪೀತೋದಕಾಂಸ್ತೋಯಪರಿಪ್ಲುತಾಂಗಾ -
ನಚಾರಯದ್ ವೈ ತಮಸಾವಿದೂರೇ || 2.45.33 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||